

Tekniska servicenämnden

Telefon
0141-22 24 87

Mobiltelefon
070-573 82 93

Telefax

e-postadress
stefan.a.johansson@motala.se

Diarienummer 19/TSN 0052

Yttrande över tekniska serviceförvaltningens verksamhetsanalyser inför mål- och resursplan 2020

Sammanfattning

Sedan 2014 genomförs verksamhetsanalyser årligen av samtliga verksamhetsområden inom kommunen. Syftet har varit att skapa större delaktighet i den strategiska planeringen och förbättra beslutsunderlagen genom att på ett systematiskt sätt synliggöra grunduppdragets kvalitet och behov av prioriteringar. Analyserna förväntas bidra till ett underlag och stöd för att kunna göra politiska prioriteringar på ett strukturerat och öppet sätt, både inom en nämnd/styrelsens ansvarsområden och kommunövergripande.

Förvaltningen har genomfört en verksamhetsanalys inför 2020 som beskriver och värderar nuläge och framtid. Analysen har redovisats och diskuterats tillsammans med nämnden under mars månad och ligger till grund för nämndens yttrande i april och för vidare politisk process inför kommunstyrelsens beslut i juni.

Utifrån verksamhetsanalysen konstateras ett antal områden som är prioriterade inför 2020. De huvudområden som lyfts som prioriterade områden är främst finansiering av verksamheten, lokaler och energikostnader, organisering och samverkan samt sjukfrånvaro. Nämnden föreslås besluta om dessa prioriterade områden för kommungemensam prioritering och hantering inför beslut om mål och resursplan 2020-2022.

I samband med verksamhetsanalysen har även områden som är möjliga att effektivisera eller förändra ambitionsnivån inom värderats, "lägst prioriterat". Sedan 2019 arbetar vi på uppdrag åt andra förvaltningar och har därmed inte alltid en egen beslutanderätt om förändringar i verksamheten som innebär förändring i leveranser. Detta är numera en fråga som beställande nämnd har beslutsmandat i, men som naturligtvis måste hanteras i samverkan mellan nämnderna. Nämnden föreslås besluta om att godkänna dessa områden för fortsatt hantering i den kommunövergripande prioriteringsprocessen.

När det gäller de ekonomiska förutsättningarna beskrivs dessa översiktligt i detta dokument utifrån nu känd information. Ekonomisk rammar fattar kommunstyrelsen beslut om i juni och anpassning till dessa rammar kommer att ske under hösten i nämnderna.

Under maj månad kommer nämnden också att få yttra sig om investeringsbehov 2020-2022.

Förslag till beslut

1. Tekniska servicenämnden godkänner prioriterade områden inför 2020 enligt redovisat förslag.
2. Tekniska servicenämnden godkänner redovisade områden som möjliga att effektivisera eller förändra ambitionsnivån inom.

Bakgrund

Verksamhetsanalys

Sedan 2014 genomförs verksamhetsanalyser årligen av samtliga verksamhetsområden inom kommunen. Syftet har varit att skapa större delaktighet i den strategiska planeringen och förbättra beslutsunderlagen genom att på ett systematiskt sätt synliggöra grunduppdragets kvalitet och behov av prioriteringar. Analyserna förväntas bidra till ett underlag och stöd för att kunna göra politiska prioriteringar på ett strukturerat och öppet sätt, både inom en nämnd/styrelsens ansvarsområden och kommunövergripande.

Verksamhetsanalys inför MoR 2020

Förvaltningen har genomfört en verksamhetsanalys inför 2020 som beskriver och värderar nuläge och framtid. Analysen har redovisats och diskuterats tillsammans med nämnden under mars månad och ligger till grund för nämndens yttrande i april och för vidare politisk process inför kommunstyrelsens beslut i juni.

När det gäller de ekonomiska förutsättningarna så har förvaltningen ett anslag på ca 4,3 mkr för 2019 men för 2020 är den inte fastställd. Till störst del baseras den framtida ekonomin på budgeterade intäkter och kostnader utifrån andra förvaltningars beställningar av städ-, måltid- och gata- och parkverksamhet. Likaså är fastighetsverksamheten beroende av interna hyresavtal och långsiktighet för att kunna leverera ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. För förvaltningens verksamheter finns ett behov att utveckla tydligare ekonomiska spelregler gentemot de beställande verksamheterna. När vi kan planera för en långsiktighet baserad på kundens behov så har verksamheten bättre förutsättningar att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet. De ekonomiska ramarna beslutar kommunstyrelsen om i juni och en anpassning till dessa rammar kommer att ske under hösten i nämnden.

Under maj månad kommer nämnden också att få yttra sig kring investeringsbehov 2020-2022. Tillkommande investeringar kan för verksamheten innebära förändrade driftkostnader, exempelvis kan det innebära att fler meter vägar och cykelbanor ska skötas eller att en byggnad ska förvaltas. När det gäller dessa utökade uppdrag ska de dock finansieras av beställande förvaltningar.

Prioriteringar

Utifrån verksamhetsanalysen konstateras ett antal områden som är prioriterade inför 2020. De huvudområden som lyfts som prioriterade områden är finansiering av verksamheten, lokaler och energikostnader, organisering och samverkan samt sjukfrånvaro. Utvalda prioriterade områden för respektive verksamhet finns beskrivna i nedanstående tabell. För Gata & Park-verksamheten sammanfattas de prioriterade områdena i två övergripande punkter. Orsaken är att verksamheten är inne i omfattande omställningsarbete med fler ingående prioriterade områden.

Nämnden föreslås besluta om de prioriterade områden för kommundemensam prioritering och hantering inför beslut om mål och resursplan 2020-2022.

- *Finansiering av verksamheten*

Förvaltningen är en serviceförvaltning vars direkta ekonomiska anslag är begränsat och där finansieringen i huvudsak kommer från beställande verksamheter. Det finns ett behov inom förvaltningens verksamheter att säkerställa beställning och därmed en finansiering som är förutsägbar och långsiktig för att kunna dimensionera den egna verksamheten. Ett prioriterat område är att i samverkan med beställande förvaltningar finna överenskommelser som säkerställer detta så långt det är möjligt” .

- *Lokaler och energikostnader*

Fatsighet arbetar med att tillskapa en teknisk plattform där fokus är att tillämpa en standard och kvalitetsnivå som möter upp nya lagkrav och beaktar livscykelkostnader. Arbeta proaktivt med energiplanering och energihushållning. Säkerställa att alla verksamheter optimerar sitt lokalbehov och arbetar i enlighet med lokalförsörjningsanvisningarna.

- *Organisering och samverkan*

För att kunna bedriva en mer effektiv verksamhet behövs en större samverkan internt tillsammans med gata & park samt fritid. Verksamheterna arbetar många gånger med samma saker, t.ex. drift, - gräsklippning. Det beskrivs också ett behov att en översyn bör genomföras av den kommunala vaktmästarorganisationen. Verksamheten ska dimensioneras med rätt kompetens för att klara uppdraget som teknisk förvaltare av kommunens fastigheter.

- *Sjukfrånvaro*

Måltids- och städverksamheterna har förhållandevis höga sjuktal. Det finns ett fortsatt behov av att hitta nya vägar för att få ned sjuktalet.

1. Prioriterade områden

Verksamhet	Behov	Målgrupp	Prioriterad åtgärd	Beräknad kostnad
Förvaltnings-övergripande	TSF är en serviceförvaltning som är beroende av beställningar från andra förvaltningar. Behov att säkerställa verksamhetens dimensionering för	Egen och beställande förvaltningar	I samverkan med beställande förvaltningar hitta "avtalsformer" för att finna förutsägbara och ibland långsiktiga överenskommelser om beställningar.	Kontinuerlig anpassning av bedriven verksamhet till ekonomiska ramar baserat på förvaltningarnas beställningar för att minimera onödiga kostnader

	uppdragets omfattning och ekonomiska förutsättningar.			
Fastighetsverksamheten	Försämrad kundnöjdhet i enkäter samt minskad svarsfrekvens	Hyresgäster främst kommun-interna	Förbättrad kommunikation, information, service och tillgänglighet.	Beroende på vilka insatser behöver göras.
Fastighetsverksamheten	Rätt kompetens i förhållande till uppdraget. Verksamheten ska dimensioneras med rätt kompetens för att klara uppdraget som teknisk förvaltare av kommunens fastigheter.	Bildningsnämnden och medarbetare	En översyn bör genomföras av den kommunala vaktmästarorganisationen kring frågor som huvudman, kompetensförsörjning, ansvar, utbildning mm.	Omfördelning av kostnad inom kommunens förvaltningar.
Fastighetsverksamheten Gata & Park	Effektiv verksamhet och stordriftsfördelar	Samverkan inom och mellan förvaltningar TSF och BF	Samverkan internt med Fastighet, Gata & Park samt Fritid. Verksamheterna arbetar många gånger med samma saker, t.ex. drift, -gräsklippning	Besparingspotential
Fastighetsverksamheten	Fortsatt samarbete med arbetsmarknadsenheten på Ekenäs, vars arbetslag utför enklare fastighetsskötsel. I övrigt en möjlighet där det finns positiva effekter för både den berörde och verksamheten	Kommuninvånare som har svårt att komma in på arbetsmarknaden	Bibehålla arbetsmarknadsåtgärder. Tillkommande åtgärder utöver nuvarande nivå som redovisats i analysen, kommer kräva att personella resurser tillsätts	En tillkommande kostnad för personella resurser på fastighet om utökning åtgärder.
Fastighetsverksamheten	Fastställa en standard och kvalitetsnivå samt möta upp nya lagkrav, direktiv nationellt/ EU avseende energiprestanda och byggregler.	Hyresgäster främst kommun-interna.	Tillskapa en teknisk plattform där fokus är att tillämpa en standard och kvalitetsnivå som beaktar livscykelkostnader. Arbeta proaktivt med energiplanering och energihushållning	Nya krav kommer att få kostnadspåverkan för investeringsbudget och de kapitaltjänstkostnaderna. Kan även ge positiva effekter på uppvärmningskostnader
Fastighetsverksamheten	Säkerställa att alla verksamheter optimerar sitt lokalbehov i enlighet med anvisningar	Hyresgäster främst kommun-interna.	Lokalplanering, arbeta i enlighet med lokalförsörjningsanvisningar från 2017	Inga direkta kostnader
Fastighetsverksamheten	Behov att tydliggöra ansvar och roller då fler enheter ansvara för olika arrendeavtal/frågor		Arrendeavtal/frågor bör hanteras samordnat i kommunen.	
Fastighetsverksamheten	Digitalisering för att öka kvalitet och effektivisera	Hyresgäster främst kommun-interna. Egen	Digitalisering kring e-tjänster och GIS har tidigare nedprioriterats,	Kostnad utifrån behov, bland annat ekonomiska medel

	verksamheten	organisation	dock behöver frågan, lyftas på nytt i ett kommungemensamt sammanhang	
Måltids-verksamheten	Behov att följa upp verksamheten utifrån kundnöjdhet.	Beställande förvaltningar	Samverka och utveckla enkäter tillsammans med beställande förvaltningar	
Måltids-verksamheten	Behov av att se över kökens maskinparker och lokaler.		Översyn av kökens maskinparker och lokaler behöver göras utifrån slitage men också för att möta med både utbyte och utökning av maskinpark. I lokalerna räcker inte alltid el och ventilation till för dagens behov.	Reviderad och utökad investeringsbudget/plan.
Måltids-verksamheten	Behov att säkerställa kompetens. utveckla personal	Egen verksamhet	Utveckla personal på arbetsplats och utbildningar. Utvärdera behov av utbildningskock.	Kostnad beroende på insats
Måltids-verksamheten	Verksamhetens sjuktal är relativt hög, behov att hitta metoder för att få ned nivån.		Aktivt arbeta minska sjukskrivningar. med i ett projekt med Linköpingsuniversitet under 2019, som går ut på att hitta ett bra arbetsgivarstöd som ska förebygga sjukskrivningar.	Att få ned sjukskrivningar innebär minskade kostnader. Beroende på behov kan och insatser så medför det kostnader
Måltids-verksamheten	Behov att förändra livsmedelsinköp, recept och menyer. Arbeta med förbättringar krav som kan ställas på leverantörer vid upphandling av livsmedel. Förbättra uppföljningen	Egen och beställande verksamhet	Utveckla och förmedla vikten att arbeta med hållbar mat.	Att arbeta med hållbar mat kan innebära besparingar. Kräver dock personella insatser och förändringsarbete
Städ-verksamheten	Verksamheten har högre sjukfrånvaro än kommunens i övrigt och ökad ohälsa under 2018. Behov att hitta metoder för att få ned nivån.	Egen verksamhet	Aktivt arbeta minska sjukskrivningar. Hitta metoder att minska sjukfrånvaron. Städare har idag mer friskvård än andra yrkesgrupper.	Att få ned sjuktalen innebär minskade kostnader. Beroende på behov kan och insatser så medför det kostnader.
Städ-verksamheten	Behov att utöka ledningsfunktionen då antalet anställda per chef inte är hållbart	Egen verksamhet och personal	Anställa ytterligare en enhetschef	Ekonomiska medel saknas i nuläget.
Gata & Park	Behov att anpassa verksamheten utifrån nya förutsättningar och framtida utmaningar.	Egen och beställande verksamhet	Verksamheten är inne i ett omfattande omställningsarbete avseende organisation, ledarskap arbetsmiljö, uppdragets omfattning etc. Den långsiktiga inriktningen bör vara att utveckla en egen regi för drift och underhåll som kompletteras med konkurrensupphandlade, entreprenadförslagda	Omställning sker inom ekonomiska ramar i samverkan med beställande planeringsenhet.

			arbeten.	
Gata & Park	Behov att följa upp verksamheten och säkerställa att den kan utvärderas både verksamhetsmässigt och ekonomiskt		Digitalisering av verksamheten på fler områden för klara de behov som finns	Inga kostnader lyfta i nuläget

2. Områden som är möjliga att effektivisera eller förändra ambitionsnivån inom ("Lägst prioriterat")

I samband med verksamhetsanalysen har även områden som är möjliga att effektivisera eller förändra ambitionsnivån inom värderats, "lägst prioriterat". Nämnden föreslås besluta om att godkänna dessa områden för fortsatt hantering i den kommunövergripande prioriteringsprocessen.

I tabellen nedan presenteras "lägst prioriterat" utifrån årets verksamhetsanalyser kompletterat med "lägst prioriterat" från tidigare års verksamhetsanalyser och andra pågående utredningar. Det sistnämnda i enlighet med kommunstyrelsen beslut i februari 2019. Kommunstyrelsens uppdrag var att nämnderna skulle att värdera och ta ställning kring de områden som har belysts som lägst prioriterat de senaste åren. Uppdraget har behandlats som ett beslutsärende på nämndens möte i mars där två punkter ströks, dessa är ej med i nedanstående sammanställning.

Mot bakgrund av nämndens nya uppdrag som servicenämnd från och med 2019 arbetar vi på uppdrag åt andra förvaltningar och har därmed inte egen beslutanderätt om förändringar i verksamheten som innebär förändring i leveranser. Detta är en fråga som beställande nämnd har beslutsmandat i, men som naturligtvis måste hanteras i samverkan mellan nämnderna. Förslag på lägst prioriterade områden redovisas med hänvisning till beställande nämnd som behöver göra ställningstaganden om förslagen skall genomföras eller inte.

Nuvarande åtgärd	Målgrupp	Behov	Möjlig kostnadsminskning/intäktsökning, netto, tkr, helår	Omställning (beskrivning samt kostnad)
Gata & Parks växthus, tidigare produktion av blommor och numera vinterförvaring	Egen verksamhet <i>Beställande nämnd SBN</i>	Begränsat behov i dagsläget, avveckling möjlig	En avvecklingsplan måste tas fram som får redovisa det faktiska utfallet. ca 500 tkr är en tidigare bedömning	Översyn av möjligheten att helt avveckla växthusen.
Gata & Park Äga och förvalta kommunens skogsmark	Medborgare och besökare <i>Beställande nämnd SBN</i>	Äga skogsmark för t.ex. rådgighet över områden för kommande utveckling.	Utreda potential. Intäkter vid försäljning och minskade driftskostnader	Avyttring av skogsmark som inte är nödvändig att äga utifrån ett långsiktigt perspektiv
Gata & Park Barmarksrenhållning Städning för att inte få oattraktiv stad samt ogräsbekämpning för att inte få hårdgjorda ytor förstörda.	Medborgare och besökare <i>Beställande nämnd SBN</i>	Trivsel och upplevelse samt skötsel	Utreda potential. Viss direkt effekt men kan påverka asfalten negativt och därmed tillkommande kostnader	Lägre frekvens/ambitionsnivå på städning och ogräsbekämpning

Gata & Park Verksamheten sköter olika typer av markytor som kommunen i det korta perspektivet inte behöver.	Medborgare och besökare <i>Beställande nämnd SBN</i>	Åga mark för t.ex. rådighet över områden för kommande utveckling.	Utreda potential. Intäkter vid försäljning och minskade driftskostnader	Avyttring av mark som inte är nödvändig (t.ex. skogsfastigheter) Fastighetsreglera bort skötselytor till angränsande fastigheter
Gata & Park Torghandel	Medborgare och besökare <i>Beställande nämnd SBN</i>	Ett levande torg och lockar människor till torget och innerstaden. Motala har stor torghandel sett till länet men vikande kundunderlag.	Oklart om vi har kostnadstäckning i dagsläget.	Ta ut kostnadstäckning, Intäkter=avgifter. Kostnader för torgfogde/administration/ skötsel och drift.
Gata & Park Drift av grönytor/stora ytor. Ytor utan direkt användningsområde.	Medborgare och besökare <i>Beställande nämnd SBN</i>	Ger karaktären av välskött och vårdat för boende eller medborgare i allmänhet.	Utreda potential. För att ge påtaglig ekonomisk effekt bör det vara större ytor.	Förändrad ambitionsnivå Sluta sköta ytor helt och hållet. Alternativet sköta på annat sätt t.ex. betande får eller robotgräsklippare. Kan upplevas som ovårdat om ytorna skötts tidigare
Fastighet Uppvärmningskostnader	Beställande nämnd: KS, BN, SN samt egen verksamhet	Uppvärmning i kommunens fastigheter	500 tkr är en uppskattad möjlig besparing utan större betydande investeringar.	Lägre uppvärmningskostnader. Uppvärmningseffektivisering inom EPC-projekt har skett. Ytterligare effektivisering möjlig inom ett begränsat antal fastigheter utan större investeringsbehov
Fastighetsverksamheten ansvarar för skolvaktmästare där uppdraget ibland är otydligt avseende gränsdragning mellan fastighetsskötsel och andra uppdrag som skolan efterfrågar - en traditionell skolvaktmästarroll.	Bildningsförvaltningen	Behov att tydliggöra organisationen och dess uppdrag för en effektivisering av fastighetsskötseln samt därtill hörande arbetsuppgifter.	Bör innebära kostnadseffektiviseringar	Genomföra en översyn av vaktmästarorganisationen
Fastighetsjour Fastighet klarar huvuddelen av de problem som uppstår.	Egen organisation. Fastighet i samverkan med gata & park samt vatten och avfall	Samordningsmöjligheter med andra delar av kommunens verksamheter för att säkerställa säkerhet och kommunal service.	Troligen endast mindre kostnadseffektiviseringar inom fastighet. Kommunövergripande finns det troligen effektiviseringar att göra genom utvecklat samarbete.	Översyn för en kommunövergripande samordning av jourer och beredskap.
Måltidsverksamheten. Öppettider på fritids skolor vid studiedagar, veckor före/efter juli	Slutkund, elever/föräldrar Beställande verksamhet: BN	Tillagning och leverans av mat till verksamhet	Färre antal öppna enheter ger besparingspotential, t.ex. kostnader för måltidspersonal.	Samordning, vilka verksamheter ska vara öppna och stängda under beskrivna perioder.

Måltids- verksamheten Rutiner vid bortovaro av elever i skolan	Beställande verksamhet: BN	Minska svinn och kostnader för verksamheten	Innebär onödigt svinn och eventuellt minskade personalkostnader. Utreda potential utifrån omfattning	Förbättra rutiner så att måltidsverksamheten kan anpassa antalet portioner.
Måltids- verksamheten. I nuläget äter förskolor och mindre skolor i hemvister, mindre salar etc.	Slutkund hos beställande verksamhet BN	Mindre matsvinn, bättre arbetsmiljö för måltids- personalen	Mindre matsvinn ger lägre kostnader	Inför bufféserving i gemensamma matsalar.
Måltids- verksamheten Gröna rätter inom förskola och skola serveras	Slutkund hos beställande verksamhet BN	Servera närlagsriktig mat enligt skollagen uppfylls samtidigt som kostnaderna kan sänkas	Utreda vidare, lägre kostnader	Servera mer grönsaker, rotfrukter och säsonganpassat samt minska köttportionerna per vecka
Måltidsverk- samhetens avtal med regionen avseende samverkan och lasaretsköket Västgyllen	Egen verksamhet Beställande verksamhet främst SN	Behov att bygga om köket på grund av slitage och behov att leverera mat till SN	Förhandling pågår	Förhandling pågår
Städverksamheten Fönsterputs av kommunens verksamhetslokaler sker sedan 2017 vartannat år istället för varje år.	Beställande nämnd: BN/SN/KS/egen nämnd	Fönsterputs är främst en trivselfråga och det skulle vara möjligt att helt upphöra med detta.	Lägre kostnad, uppskattad till 280 tkr	Ändra ambitionsnivå alternativt låta varje verksamhet själv avgöra behovet och då köpa in tjänsten via t.ex. städ- verksamheten.
Städfrekvens i gymnasieskolan I dagsläget städas skolsalarna varannan dag.	Elever och lärare hos beställande nämnd BN	Tillräckligt bra städat utifrån att människor vistas i verksamheten	Lägre kostnad, uppskattad till 400 tkr	Lägre städfrekvens Det är troligen möjligt att dra ned ambitionsnivån och frekvensen till två dagar per vecka istället. Konsekvens- beskrivning utifrån verksamhets- och fastighetsperspektiv, dvs påverkan på inomhusmiljö och slitage/underhåll
Städverksamheten Städfrekvens I förvaltningshus I dagsläget städas kontorslokalerna en gång varannan vecka.	Medarbetare hos förvaltningar. Beställande nämnd är KS	Tillräckligt bra städat utifrån att människor vistas i verksamheten	Utreda vidare besparingspotential	Lägre städfrekvens. Det är troligen möjligt att dra ned ambitionsnivån och frekvensen till en gång var tredje vecka istället.

Finansiering

Ärendet är en del i mål- och resursplanen inför 2020 där ekonomiska ramar ska fastställas.

Koppling till resultatmål

Koppling till flertalet av kommunens resultatmål som verksamheten berörs av eftersom yttrandet baseras på verksamhetsanalyser som omfattar hela förvaltningens uppdrag.

Fredrik Feldt
Förvaltningschef

Stefan Johansson
Kundansvarig

Bilaga:

Beslutsexpediering

KS

Kundansvarig

Godkänt av: Fredrik Feldt
Titel: Förvaltningschef
Datum: 2019-04-12